

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Mikołaj Pawlak

ZSS.422.9.2019.KK

Warszawa, 27 czerwca 2019 roku

**Pani
Bożena Borys - Szopa
Minister Rodziny, Pracy i Polityki
Społecznej**

Szanowne Pani Minister,

na kanwie spraw wpływających do Biura dostrzegam problem związany z niedostatecznym zabezpieczeniem sytuacji dzieci niepełnosprawnych w przypadku śmierci rodzica sprawującego nad nimi wcześniej opiekę i pobierającego z tego tytułu świadczenie pielęgnacyjne.

Świadczenie pielęgnacyjne jest rekompensatą za rezygnację z pracy z uwagi na konieczność opieki nad osobą bliską, która jej wymaga. Spośród osób uprawnionych do ubiegania się o świadczenie pielęgnacyjne ustawodawca wymienia matkę lub ojca, opiekuna faktycznego dziecka, osobę będącą rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz inne osoby, na których, zgodnie z przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Zdarzają się sytuacje, gdy dzieci nie mogą uzyskać renty rodzinnej po zmarłym rodzicu, który z uwagi na długotrwałą opiekę nad dzieckiem nie spełnił warunków zawartych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych¹. Renta rodzinna jest bowiem świadczeniem pochodnym świadczenia, jakie przysługiwałoby osobie zmarłej, dlatego też w pierwszej kolejności rozpoznaniu podlega spełnienie przesłanek przez osobę zmarłą, a brak uprawnień osoby zmarłej do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, pociąga za sobą również brak uprawnień członków rodziny do renty rodzinnej po ubezpieczonym.

Na mocy Konwencji o Prawach Dziecka² przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. *we wszystkich działaniach dotyczących*

¹ Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 z późn. zm.).

² Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.).

dzieci, podejmowanych przez publiczne lub prywatne instytucje opieki społecznej, sądy, władze administracyjne lub ciała ustawodawcze, sprawą nadrzędną będzie najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka (art. 3 ust. 1). W celu zagwarantowania i popierania praw zawartych w niniejszej Konwencji Państwa-Strony będą okazywały odpowiednią pomoc rodzicom oraz opiekunom prawnym w wykonywaniu przez nich obowiązków związanych z wychowywaniem dzieci oraz zapewnią rozwój instytucji, zakładów i usług w zakresie opieki nad dziećmi (art. 18 ust. 2). Państwa-Strony uznają prawo dziecka niepełnosprawnego do szczególnej troski i będą sprzyjały oraz zapewniały, stosownie do dostępnych środków, rozszerzanie pomocy udzielanej uprawnionym do niej dzieciom oraz osobom odpowiedzialnym za opiekę nad nimi. Pomoc taka będzie udzielana na wniosek tych osób i będzie stosowna do warunków dziecka oraz sytuacji rodziców lub innych osób, które się nim opiekują (art. 23 ust. 2).

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej na władzy publicznej spoczywa obowiązek ochrony praw dziecka (art. 72). Konstytucja jest gwarantem zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej dzieciom, kobietom w ciąży, osobom niepełnosprawnym i osobom w podeszłym wieku (art. 68 ust. 3). Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej ma uwzględnić dobro rodziny, a zwłaszcza tej która jest w trudnej sytuacji społecznej i materialnej (art. 71).

Dzieci z niepełnosprawnością należą do kręgu osób, które wymagają szczególnej opieki i troski. Z materiałów znajdujących się w moim posiadaniu wynika, że Ministerstwo również dostrzega sygnalizowany problem przy czym resort podjął już prace analityczne zmierzające do wprowadzenia stosownych zmian w obowiązujących przepisach.

Mając na względzie powyższe, na podstawie art. 10a i art. 11 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2017 r. poz. 922), uprzejmie proszę o wskazanie etapu zaawansowania prac mających na celu likwidację sygnalizowanego problemu.

Łukasz Wójcik
RZECZNIK PRAW DZIECKA
Mikołaj Pawlak
Mikołaj Pawlak